

Тақриз

ба автореферати диссертатсияи Нозимова Маъмура Саҳобиевна дар мавзӯи «Таъсири баъзе ҳосилаҳои глитсерол ба лӯбиё (*Phaseolus vulgaris* L.) ҳамчун афзоиштанзимкунанда» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои биологӣ аз рӯи ихтисоси 03.01.05 - Физиология ва биохимияи растаниҳо

Мубрамии мавзӯ. Муаллиф дуруст қайд мекунад, ки дар шароити афзоиши аҳолии сайёра ва кохиши майдонҳои кишт, истифодаи афзоиштанзимкунандаҳо барои баланд бардоштани ҳосилнокии зироатҳо ва сабзавот аҳамияти хоса пайдо мекунад. Мавзӯи интихобшуда мубрам аст, зеро ҳосилаҳои глитсерол бо ҳосиятҳои биологӣ фаъол имконияти коркарди афзоиштанзимкунандаҳои нав ва экологӣ тозаро фароҳам меоварад.

Чанбаҳои мусбӣи кор:

1. Ҳадафи таҳқиқот аниқ муайян шудааст: омӯзиш ва муайян кардани афзоиштанзимкунандаи нав дар асоси баъзе ҳосилаҳои глитсерол.
2. Вазифаҳои гузошташуда (шаш банд) мушаххас буда, барои расидан ба ҳадафи асосӣ мусоидат мекунанд.
3. Навгонии илмӣ таҳқиқот дар панҷ банд ба таври муфассал нишон дода шудааст, аз ҷумла омӯзиши таъсири пайвастагиҳои мушаххаси химиявӣ ба лӯбиё барои аввалин маротиба сурат гирифтааст.
4. Муаллиф исбот намудааст, ки ҳосилаҳои глитсерол дар концентратсияҳои гуногун ба рушди лӯбиё таъсири назаррас доранд, ки тавассути афзоиши то 26% дар концентратсияи 10% тасдиқ мегардад.
5. Рисола сохтори мантиқӣ дошта, аз муқаддима, 3 боб, қисми таҷрибавӣ, натиҷаҳои таҳқиқот, хулосаю пешниҳодҳо иборат аст.

Арзиши амалии таҳқиқот:

1. Модели регрессияи хаттӣ сершумор, ки барои таҳлили динамикаи афзоиши тухмиҳо таҳия шудааст ($y = 4.44 + 0.38 t + 0.44 k + E$), дорои аҳамияти амалии муҳим буда, метавонад барои оптимизатсияи раванди обёрии тухмиҳои лӯбиё истифода шавад.
2. Исбот гардидааст, ки композитсия бо концентратсияи 2,5% на танҳо паҳншавии антракнозро пешگیرӣ мекунад, балки ба морфологияи лӯбиё таъсири манфӣ намерасонад. Ин натиҷа барои таҳияи усулҳои нави мубориза бо бемориҳои замбӯруғии растаниҳо аҳамияти қалон дорад.
3. Таҳлили спектри массавӣи лӯбиё имкон додааст, ки механизми таъсири пайвастагиҳои омӯхташуда ба сохтори молекулавӣи растанӣ муайян карда шавад, ки барои фаҳмиши амиқи равандҳои биохимиявӣ муҳим аст.

Бо вучуди дастовардҳои зикршуда, баъзе эродҳо низ ҷой доранд:

1. Дар муқаддима оид ба вазъи муосири афзоиштанзимкунандаҳо дар кишоварзии ҷаҳонӣ ва Тоҷикистон маълумот оварда шудааст, аммо ба омӯзиши афзоиштанзимкунандаҳо дар асоси ҳосилаҳои глитсерол аз ҷониби олимони ватанӣ диққати кофӣ дода нашудааст.

Новобаста аз камбудии зикршуда, рисолаи илмӣ пешниҳодшуда таҳқиқоти муҳим ва мустақилона буда, дар ҳалли масъалаҳои мубрами афзоиши ҳосилнокии зироатҳо тавассути коркарди афзоиштанзимкунандаҳои нав дар асоси ҳосилаҳои глитсерол саҳми назаррас мегузорад.

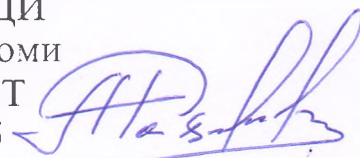
Натиҷаҳои бадастомада оид ба безарии пайвастагиҳо, самаранокии композитсия бо концентратсияи 2,5% барои мубориза бо антракноз, ва таҳияи модели регрессияи хаттии сершумор барои оптимизатсияи обёрии тухмиҳо аҳамияти илмию амалии баланд доранд.

Таҳқиқот ба талаботи шиносномаи ихтисоси 03.01.05 – «Физиология ва биохимияи растанӣ» мувофиқат мекунад ва ҷанбаҳои амалӣ ва назариявии муҳим дорад.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсияи доктараба дарёфти дараҷаи илмӣ Нозимова Маъмура Саҳобиевна ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои биологӣ аз рӯи ихтисоси 03.01.05-Физиология ва биохимияи растанӣ мебошад.

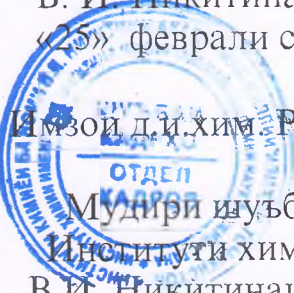
Такризнавис:

Доктори илмҳои химия,
муовини директори МДИ
Институти химияи ба номи
В. И. Никитинаи АМИТ
«25» феврالی соли 2025

Раҳмонов Р.О.

Имзои д.и.хим Р.О. Раҳмонов-ро тасдиқ мекунам:

Мудири шуъбаи кадрҳои
Институти химияи ба номи
В.И. Никитинаи Академияи
илмҳои миллии Тоҷикистон

Раҳимова Ф.

«26» феврالی соли 2025